

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

31 MARS 2011

Proposition de résolution relative au bilan à mi-parcours du dixième Fonds européen de développement

(Déposée par Mmes Olga Zrihen et Marie Arena)

DÉVELOPPEMENTS

Le Fonds européen de développement (FED) est l'instrument principal de l'aide de l'Union européenne (UE) pour la coopération au développement avec les pays d'Afrique, Caraïbe et Pacifique (ACP). De nature extrabudgétaire, cet instrument est financé par les contributions volontaires des États membres de l'UE et est soumis à ses propres règles financières tout en étant dirigé par un comité spécifique.

Le FED est composé de plusieurs instruments, notamment l'aide non-remboursable, les capitaux à risque et prêts au secteur privé. Les instruments tel le STABEX et le SYSMIN (visant à aider respectivement les secteurs agricole et minier) ont, quant à eux, été supprimés par l'Accord de partenariat de Cotonou en 2000. Cet accord a également rationalisé les instruments du FED et introduit un système de «programmation glissante» supposant plus de flexibilité et accordant une responsabilité plus importante aux États ACP.

Chaque FED est conclu pour une période de cinq ans. Actuellement, le dixième FED couvre la période 2008-2013 (une révision à mi-parcours a d'ores et déjà été entamée). Une enveloppe budgétaire à hauteur de 22,6 milliards d'euros a été arrêtée. Les documents de stratégie par pays et région (DSP et DSR) définissent les principales priorités et orientations qui seront soutenues et financées par le FED pour chaque pays et chaque région. Ils s'accompagnent d'un plan indicatif national (PIN) pour les uns et régional (PIR) pour les autres.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2010-2011

31 MAART 2011

Voorstel van resolutie inzake de tussentijdse stand van zaken van het tiende Europees Ontwikkelingsfonds

(Ingediend door de dames Olga Zrihen en Marie Arena)

TOELICHTING

Het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) is het belangrijkste steuninstrument van de Europese Unie (EU) in de ontwikkelingssamenwerking met de ACS-landen (Afrika, het Caraïbisch gebied en het gebied van de Stille Oceaan). Dit instrument valt door zijn aard buiten de begroting en wordt gefinancierd door vrijwillige bijdragen van de lidstaten van de EU. Het heeft eigen financiële regels en wordt geleid door een apart comité.

Het EOF bestaat uit verschillende instrumenten, waaronder de niet-terugbetaalbare hulp, het risicokapitaal en de leningen aan de privésector. Instrumenten als STABEX en SYSMIN (die respectievelijk de landbouw- en de mijnsector ondersteunen) werden afgeschaft door de partnerschapsovereenkomst van Cotonou in 2000. Dit akkoord rationaliseerde ook de instrumenten van het EOF en lanceerde het systeem van de «glijdende programmatie», dat uitgaat van meer flexibiliteit en dat de ACS-landen meer verantwoordelijkheid geeft.

Elk EOF is bedoeld voor een periode van vijf jaar. Het tiende EOF beslaat de periode 2008-2013 (een tussentijdse herziening is momenteel al aan de gang). Er is een budget vastgelegd van 22,6 miljard euro. De documenten voor de landen- en regiostrategieën leggen de belangrijkste prioriteiten en oriëntaties vast die worden ondersteund en gefinancierd door het EOF voor elk land en elke regio. Daar hoort telkens een indicatief plan bij voor de landen en een regionaal plan voor de regio's.

Il est un fait que le dixième FED présente en son budget une hausse de 61 % par rapport au Fonds précédent. Ce montant de 22,6 milliards d'euros vient à point nommer pour redorer les politiques européennes en la matière qui, depuis 2000, ne s'étaient aventurées qu'à de faibles engagements financiers. Dès lors, faut-il considérer ce dixième FED comme le témoignage d'une volonté européenne de renforcer les efforts en matière de coopération au développement avec les pays ACP ? Les principes de partenariat, de transparence et d'appropriation mis en exergue par l'Accord de Cotonou laissent cependant penser que le FED demeure encore un instrument de coopération non partagé.

Par ailleurs, les objectifs du dixième FED devaient consacrer 50 % de son enveloppe à l'appui budgétaire dans plus ou moins quarante-quatre pays. De fait, cette montée en puissance de l'aide budgétaire témoigne d'une volonté de replacer les institutions, longtemps délaissées, au cœur des dynamiques de développement. Cependant, ce revirement stratégique en faveur de « plus d'État » pourrait bien se transformer en un puissant instrument de pression sur certains pays ou encore en un outil n'ayant qu'un faible impact sur les populations qui en ont le besoin.

Processus de revue à mi-parcours

Ce processus de révision à mi-parcours du dixième FED devait constituer une occasion importante de réfléchir attentivement à l'esprit de partenariat et à la nécessité de refléter les aspirations portées par l'Accord de Cotonou. D'autant que de nouvelles problématiques sont venues compliquer et fragiliser les relations entre les deux groupes d'États : crise alimentaire et financière, élargissement de l'Union européenne, accords commerciaux « passés en force ».

Dès juillet 2009, le dixième FED a été soumise à une procédure de révision à mi-parcours. La Commission européenne (CE) a adopté quelques lignes directrices de révision permettant des changements stratégiques et des ajustements dans l'allocation des enveloppes financières en fonction des évolutions des besoins et des critères de performance des pays, en prenant notamment en compte l'impact de la crise globale sur les pays ACP.

La performance des pays devait être évaluée par le prisme de quatre dimensions clefs : (a) la situation de la bonne gouvernance; (b) la situation économique; (c) la pauvreté et la situation sociale; (d) la performance dans la mise en œuvre de la coopération de la Commission européenne. Par ailleurs, cette dernière a unilatéralement décidé d'avancer le processus de revue à mi-parcours du FED en raison de la crise. Cet

Het tiende EOF heeft een budget dat 61 % hoger ligt dan het vorige EOF. Dit bedrag van 22,6 miljard euro komt van pas om het Europees beleid ter zake op te waarderen. Er werd sedert 2000 immers geen noemenswaardige financiële inspanning meer geleverd. Moet men dit tiende EOF dan beschouwen als een blijk van de Europese wil om meer inspanningen te leveren inzake ontwikkelingssamenwerking met de ACS-landen ? De principes van partnerschap, transparantie en eigen verantwoordelijkheid die naar voren werden geschoven in de overeenkomst van Cotonou laten vermoeden dat het EOF een samenwerkingsinstrument is dat nog niet werkelijk werd ingezet.

Volgens de doelstellingen van het tiende EOF zou 50 % van het voorziene budget gebruikt moeten worden voor begrotingssteun aan zo'n vierenvijftig landen. Deze stijging van de begrotingssteun getuigt van de wil om de instellingen, die lange tijd aan hun lot werden overgelaten, opnieuw in het centrum van de ontwikkelingsdynamiek te plaatsen. Deze strategische wijziging naar meer staatsinvolging zou heel goed een sterke druk kunnen leggen op bepaalde landen, of zou een werktuig kunnen worden dat slechts weinig impact heeft op de bevolkingen die het nodig hebben.

Het proces van de tussentijdse evaluatie

Het tussentijdse evaluatieproces van het tiende EOF zou een belangrijke gelegenheid moeten zijn om bewust na te denken over de geest van het partnerschap en de noodzaak om de doelstellingen van het akkoord van Cotonou uit te dragen. Ook al omdat nieuwe problemen de relaties tussen de twee groepen van staten nu ingewikkelder en kwetsbaarder maken : de voedselcrisis en de financiële crisis, de uitbreiding van de Europese Unie, handelsakkoorden die werden doorgedrukt.

Sedert juli 2009 wordt het tiende EOF tussentijds geëvalueerd. De Europese Commissie (EC) heeft een paar richtlijnen voor herziening aangenomen, waardoor strategische wijzigingen en aanpassingen mogelijk worden met betrekking tot de financiële bijdragen, afgestemd op de nieuwe behoeften en de prestatie-criteria van de landen, waarbij meer bepaald rekening wordt gehouden met de gevolgen van de wereldwijde crisis voor de ACS-landen.

De prestatie van de landen dient getoetst te worden aan de hoofddimensies : (a) de situatie op het vlak van de «*good governance*»; (b) de economische situatie; (c) de armoede en de sociale situatie; (d) de prestatie wat de implementering betreft van de samenwerking van de Europese Commissie. De Commissie heeft trouwens eenzijdig besloten om de tussentijdse herziening van het EOF te vervroegen, vanwege de crisis.

avancement n'est pas sans conséquences puisque le temps disponible pour une consultation de qualité de tous les acteurs — en ce compris ceux de la société civile — a fortement été réduit. En outre, cette révision a commencé alors que la mise en œuvre de ce dixième FED venait à peine de débuter.

Préoccupations majeures face à ce processus de revue à mi-parcours

Divers constats s'imposent :

— La société civile est peu incluse et écoutée dans le processus de révision du FED tout comme dans son élaboration initiale. Pourtant, l'Accord de Cotonou repose sur les principes d'*«appropriation»* et de *«partenariat»*, mais tant le processus d'élaboration que celui de révision n'a pas offert une tribune suffisante à l'expression des revendications de la société civile. Tout processus de consultation s'avère être de mauvaise qualité ou, dans le pire des cas, totalement absent. La révision à mi-parcours n'a donc pas permis une réelle application des principes de l'Accord de Cotonou et montre à quel point des efforts significatifs en matière de prise en compte des recommandations de la société civile, de communication et de transparence de l'information doivent être initiés par les délégations de la Commission européenne;

— Le manque de transparence et d'appropriation démocratique est réel. Le débat sur la programmation et la mise en œuvre de l'aide du FED exclu le Parlement européen, les parlements ACP nationaux, les autorités locales et la société civile. Ce manque de transparence entraîne une uniformisation des priorités des DSP et DSR sur base de critères et intérêts économiques et géopolitiques de quelques pays européens (lutte contre le terrorisme, lutte contre les migrations illégales, commerce, grandes infrastructures, etc.);

— Une tendance à l'instrumentalisation de l'aide est constatée. De nouvelles conditionnalités sont ainsi apparues sous le dixième FED. Le nouveau cadre pour le dialogue en matière de gouvernance en est un exemple et conditionne l'accès au fonds au respect par les pays ACP des demandes européennes — notamment en matière de politiques économiques, migratoires ou commerciales. De par le recours à ces nouvelles modalités de l'aide (*cf.* bonne gouvernance) ou le recours systématique à l'aide budgétaire globale s'en suit une *«redégradabilité»* croissante des gouvernements ACP envers les bailleurs de fonds plutôt qu'envers les populations ACP elles-mêmes. De même, le dialogue politique vient à intégrer certaines formes de *«conditionnalité politique»* à l'exécution de l'aide.

Dit is niet zonder gevolgen, aangezien de beschikbare tijd voor het kwalitatief raadplegen van alle actoren — waaronder ook het middenveld — zo sterk werd verkort. De herziening is bovendien al begonnen op het moment dat de implementering van het tiende EOF nauwelijks van start was gegaan.

Voornaamste aandachtspunten bij de tussentijdse herziening

Men kan niet om een aantal vaststellingen heen :

— het maatschappelijk middenveld wordt weinig betrokken en weinig gehoord bij de herziening van het EOF en dit was ook al het geval toen het EOF oorspronkelijk werd uitgewerkt. Het akkoord van Cotonou is nochtans gebaseerd op het *«ownership»*- en het *«partnerschap»*-principe, maar noch tijdens de uitwerking ervan, noch tijdens de herziening, heeft het middenveld zijn eisen voldoende kunnen uitdrukken. De raadpleging ervan blijkt telkens van slechte kwaliteit te zijn of zelfs helemaal onbestaande. De tussentijdse herziening heeft er dus niet toe geleid dat de principes van de overeenkomst van Cotonou echt worden toegepast en toont aan in hoeverre een belangrijke inspanning inzake het laten meetellen van de aanbevelingen van het middenveld en inzake transparantie van de informatie, aangestuurd moeten worden door de afvaardigingen van de Europese Commissie;

— er is werkelijk een gebrek aan transparantie en democratisch ownership. De discussie over de programmatie en de implementatie van de hulp van het EOF sluit het Europees Parlement, de nationale ACS-parlementen, de plaatselijke overheden en het middenveld uit. Het gebrek aan transparantie leidt tot een uniformisering van de prioriteiten van de landen- en regiostrategieën, op basis van de economische en geopolitieke criteria en de belangen van een aantal Europese landen (strijd tegen het terrorisme, strijd tegen de illegale immigratie, handel, grote infrastructuren, enz.);

— er wordt vastgesteld dat er een neiging is om de hulp te instrumentaliseren. Zo zijn er in het tiende EOF nieuwe voorwaarden opgedoken. Een voorbeeld daarvan is het nieuwe kader voor de dialoog inzake good governance: de toegang tot het EOF wordt ondergeschikt gemaakt aan de inachtneming van de Europese eisen door de ACS-landen, meer bepaald op het vlak van economisch, immigratie- en handelsbeleid. Doordat er nieuwe voorwaarden aan de hulp worden gekoppeld (bijvoorbeeld *good governance*) of dat er systematisch naar algemene begrotingssteun wordt overgegaan, moeten de ACS-landen steeds vaker *«rekenschap»* geven aan de kredietgevers, in plaats van aan hun eigen bevolking. Ook de politieke dialoog begint bepaalde vormen van politieke voorwaardelijkheid aan de uitvoering van de hulp te koppelen.

La présente proposition de résolution tend à rappeler que les principes de partenariat, de transparence et d'appropriation s'imposent comme des critères à l'avenir essentiels dans les processus d'élaboration ou de révision du FED.

Olga ZRIHEN.
Marie ARENA.

*
* *

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

Le Sénat,

A. considérant le FED comme l'instrument principal de l'aide communautaire à la coopération au développement aux États ACP et rappelant que le dixième FED couvrant la période 2008-2013 prévoit d'octroyer une enveloppe budgétaire de 22,6 milliards d'euros aux États ACP;

B. considérant le FED comme un instrument budgétaire extracommunautaire financé par des contributions volontaires des États membres de l'Union européenne (sur base quinquennale) et rappelant également que ces sources de financement sont depuis longtemps au centre de nombreuses controverses;

C. considérant le souhait de la Commission européenne de réintégrer le FED dans le budget de l'Union européenne et supposant qu'une telle initiative replacerait ce fonds sous le contrôle du Parlement européen;

D. considérant que l'Accord de Cotonou reposant sur les principes d'« appropriation » et de « partenariat/égalité des partenaires » suppose que la société civile doit être pleinement associée au processus d'élaboration et de révision du FED;

E. rappelant que les acteurs de la société civile du Nord comme du Sud considèrent le FED comme un instrument de pression sur les pays ACP, que ses priorités ne prennent pas assez en compte les attentes des populations et que la complexité ainsi que l'opacité de sa gestion occasionnent tant des retards de décaissement que des limites sensibles à l'efficacité des actions initiées;

F. considérant que la programmation du dixième FED a mis l'accent sur des thèmes tels que la gouvernance, les infrastructures ou encore la compétitivité;

Dit voorstel van resolutie wil eraan herinneren dat de principes als partnerschap, transparantie en *ownership* in de toekomst als essentiële criteria beschouwd horen te worden bij het uitwerken of herzien van het EOF.

*
* *

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Senaat,

A. aangezien het EOF het belangrijkste instrument is van de ontwikkelingssamenwerking met de ACS-landen en het tiende EOF, dat de periode 2008-2013 dekt, een budget van 22,6 miljard euro voor de ACS-landen uittrekt;

B. aangezien het EOF een extracommunautair budgettaar instrument is dat wordt gefinancierd door vrijwillige bijdragen van de lidstaten van de Europese Unie (op basis van periodes van vijf jaar) en dat de bronnen van deze financiering al langere tijd ter discussie staan;

C. gelet op de wens van de Europese Commissie om het EOF op te nemen in het budget van de Europese Unie en veronderstellende dat het Fonds door een dergelijk initiatief opnieuw onder het toezicht van het Europees parlement zou komen;

D. aangezien de overeenkomst van Cotonou die berust op principes als « *ownership* » en « *partnerschap* » of « *gelijkheid van de partners* », ervan uitgaat dat het maatschappelijk middenveld volledig betrokken moet worden bij de uitwerking en de herziening van het EOF;

E. eraan herinnerend dat de actoren van het middenveld, zowel van het Noorden als van het Zuiden, het EOF beschouwen als een drukkingsmiddel ten aanzien van de ACS-landen, dat de prioriteiten van het fonds niet genoeg rekening houden met de verwachtingen van de bevolkingen en dat de complexiteit en de ondoorzichtigheid van het beheer van het fonds zorgen voor vertraging bij de uitbetalingen en een beperking van de doeltreffendheid van de aangevatte acties;

F. gelet op de programmatie van het tiende EOF, waarbij het accent werd gelegd op thema's als governance, infrastructuur en competitiviteit;

G. considérant les risques d'instrumentalisation de l'aide tout en prenant en compte les préoccupations émises par les membres de la société civile ainsi que par divers experts indépendants selon lesquelles le FED pourrait devenir un outil de conditionnalité à géométrie variable permettant d'exercer d'importantes pressions sur les gouvernements les plus faibles;

H. rappelant que la transparence et le dialogue politique doivent être plus systématique afin d'éviter que l'instrument budgétaire qu'est le FED ne soit associé à un pur rapport de force;

I. soulignant que des montants de plus en plus conséquents du FED transitent par des appuis budgétaires qui peuvent renforcer légitimement le rôle des États ACP mais qui exigent une transparence encore accrue en vue de permettre le contrôle des parlements et organisations de la société civile,

Demande au gouvernement :

Dans le cadre de futures élaborations et révisions à mi-parcours des prochains FED

1. de plaider, au sein de l'Union européenne, pour que l'aide du FED soit de meilleure qualité, orientée vers la promotion de l'égalité homme-femme et des droits humains, vers le secteur de la santé et de l'éducation, de l'agriculture et garantisse une allocation adaptée des ressources pour ces secteurs afin de réaliser les Objectifs du Millénaire pour le développement (OMD). Au regard du contexte de crise financière et alimentaire mondiale, toute future programmation et/ou toute révision à mi-parcours du FED doit répondre aux priorités des pays ACP et favoriser les secteurs cruciaux au développement humain;

2. d'initier une réflexion permettant l'émergence de garanties juridiques pour que la possible intégration du FED au sein du budget communautaire ne signifie nullement une réorientation de celui-ci aux profits d'États autres que les pays ACP ou d'autres initiatives politiques de l'Union européenne risquant de menacer l'intégrité et la spécificité de cet instrument financier (via notamment une baisse systématique des enveloppes globales allouées);

3. d'appuyer le rôle du Parlement européen auprès de la Commission européenne et garantir le plein exercice de son droit de contrôle sur le FED ainsi que sur le processus de réalisation des documents de stratégie/pays. Un contrôle accru du Parlement européen permet en effet d'introduire davantage de transparence dans la programmation et la définition des priorités. De même, il revient prioritairement aux Parlements ACP nationaux ainsi qu'au Parlement européen d'adopter les prochains DSP et DSR. Enfin,

G. wetende dat de instrumentalisering van de hulp risico's inhoudt en tegelijkertijd rekening houdend met de bezorgdheid die de leden van het maatschappelijk middenveld en een aantal onafhankelijke deskundigen hebben geuit over de transformatie van het EOF in een werktuig van voorwaardelijkheid met wisselende inhoud, waarmee zware druk kan worden uitgeoefend op de zwakste regeringen;

H. eraan herinnerend dat de transparantie en de politieke dialoog systematischer zouden moeten worden, opdat het budgettaire instrument dat het EOF is, niet simpelweg in verband gebracht wordt met een machtsverhouding ;

I. benadrukkend dat er steeds grotere bedragen van het EOF langs budgettaire kanalen passeren die weliswaar de rol van de ACS-landen legitiem kunnen ondersteunen, maar die om nog meer transparantie vragen om het toezicht vanwege de parlementen en de organisaties van het middenveld mogelijk te maken,

Verzoekt de regering :

In het kader van de toekomstige opmaak en tussentijdse herziening van de komende Europese Ontwikkelingsfondsen

1. er bij de Europese Unie voor te pleiten dat de hulp van het EOF van betere kwaliteit zou zijn, gericht op de bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en van de mensenrechten, op de sectoren van gezondheid, onderwijs en landbouw, en met een garantie dat zij de middelen op gepaste wijze aanwendt voor die sectoren, om zo de millenniumdoelstelling voor ontwikkeling te halen. In het licht van de wereldwijde financiële en voedselcrisis moet elke toekomstige planning en/of tussentijdse herziening van het EOF beantwoorden aan de prioriteiten van de ACS-landen en voornamelijk gericht zijn op de sectoren die cruciaal zijn voor menselijke ontwikkeling;

2. na te denken over het inbouwen van juridische garanties om ervoor te zorgen dat de mogelijke integratie van het EOF in het budget van de EU niet betekent dat de fondsen opnieuw verdeeld worden ten voordele van andere landen dan de ACS-landen of van andere beleidsinitiatieven van de EU die de integriteit en de specificiteit van dit financieel instrument in gevaar dreigen te brengen (bijvoorbeeld door de systematische verlaging van de toegekende budgetten);

3. de rol van het Europees Parlement bij de Europese Commissie te ondersteunen en te garanderen dat het parlement zijn recht op toezicht op het EOF en op de hele realisatie van strategische documenten/land volledig kan uitoefenen. Met een meer doorgedreven controle van het Europees Parlement kan immers voor meer transparantie worden gezorgd bij de programmatie en het vastleggen van de prioriteiten. Het is trouwens ook in de eerste plaats aan de nationale ACS-parlementen en het Europees Parlement om de

le rôle de l'Assemblée parlementaire paritaire UE-ACP doit être renforcé et soutenu afin de donner à cette instance les moyens d'assurer un réel suivi des DSP/DSR et d'orienter leurs priorités;

4. de rappeler les exigences de «transparence», d'«appropriation» et de «partenariat» tels que définis au sein du cadre juridique dont dépend le FED, à savoir l'Accord de Cotonou (2000). La transparence totale est nécessaire durant toute procédure d'élaboration et de révision en cours (discussions au niveau des ACP entre les délégations de la Commission européenne et les gouvernements, examen sélectif des DSP et DSR par le siège de la Commission européenne, etc.). De même, l'appropriation démocratique suppose que les gouvernements ACP doivent ensemble, avec leurs parlements nationaux et la société civile, décider librement des secteurs d'aide prioritaire pour leurs pays. Enfin, le principe de partenariat implique la participation de la société civile, des parlements nationaux, des autorités locales, des ministères sectoriels ACP et du Parlement européen lors de toutes les étapes du cycle du FED (programmation, mise en œuvre, révision à mi-parcours, en fin de parcours, etc.). Ces principes sont d'autant plus indispensables lorsque l'aide transite par des programmes d'appui budgétaire;

5. de prôner l'établissement de cadres de dialogue régulier et transparents entre la Commission européenne et les pays ACP afin de garantir la participation des parlementaires et des acteurs de la société civile de manière permanente;

6. de défendre une révision en profondeur du mécanisme de la tranche incitative pour «bonne gouvernance» afin d'éviter l'émergence de nouvelles conditionnalités économiques et géopolitiques pour accéder à l'aide européenne (migration, lutte contre le terrorisme, etc.). Il s'agit aussi d'approfondir avec les États ACP la définition même des principes de gouvernance afin que celle-ci reflète les approches et expériences de ces pays et pas seulement une vision européenne de la gouvernance, ce qui ne peut que favoriser l'appropriation de ces principes par les États concernés.

28 janvier 2011.

Olga ZRIHEN.
Marie ARENA.

volgende landen- en regiostrategieën goed te keuren. Ten slotte dient ook de rol van de Paritaire Parlementaire Vergadering van de ACS en de EU versterkt en gesteund te worden, zodat deze instelling de middelen krijgt om de landen- en regiostrategieën werkelijk te volgen en hun prioriteiten te kanaliseren;

4. te herinneren aan de vereisten van «transparence», «ownership» en «partnerschap» zoals ze gedefinieerd werden in het juridisch kader waarvan het EOF afhangt, namelijk de overeenkomst van Cotonou. Totale transparantie is nodig tijdens het uitwerken en de huidige herziening (discussie op het niveau van de ACS-landen, tussen de afvaardigingen van de Europese Commissie en de regeringen, selectieve studie van de landen- en regiostrategieën door de hoofdzetel van de Europese Commissie, enz.). Het democratisch *ownership* veronderstelt trouwens dat de ACS-regeringen samen, met hun nationale parlementen en hun maatschappelijk middenveld, vrij moeten kunnen bepalen welke sectoren prioritair recht hebben op de hulp voor hun land. Het partnerschapsprincipe houdt ook in dat het middenveld, de nationale parlementen, de plaatselijke overheden, de sectoriële ministeries van de ACS-landen en het Europees parlement deelnemen aan alle stadia van de cyclus van het EOF (programmering, uitvoering, tussentijdse herziening, evaluatie op het einde van de periode, enz.). Deze principes zijn nog onmisbaar wanneer de hulp doorgesluisd wordt via programma's van begrotingssteun;

5. aan te dringen op het inrichten van regelmatige en transparante dialogen tussen de Europese Commissie en de ACS-landen, zodat de medewerking van de parlementsleden en de actoren van het middenveld permanent kan worden vastgelegd;

6. een herziening ten gronde te bepleiten van het mechanisme van het «aanmoedigingsbedrag» voor «*good governance*» en er zo voor te zorgen dat er geen nieuwe economische en geopolitieke voorwaarden (op het vlak van migratie, strijd tegen het terrorisme, enz.) worden opgelegd om aanspraak te kunnen maken op hulp van Europa. Ook dient samen met de ACS-landen de definitie zelf van «*governance*» te worden aangescherpt, zodat de aanpak en ervaringen van de betrokken landen erin worden weerspiegeld en niet alleen de Europese kijk op «*governance*». Dit kan er alleen maar toe bijdragen dat de betrokken landen deze principes zelf steeds meer toepassen.

28 januari 2011.